

**Töötukassa ettevalmistused
töövõimereformi rakendamiseks**

ESF programm 2016-2020

08.01.2015

Ettekande teemad

1. Töötukassa teenused sh ESF programm
2. Aktiivsuspõhised töövõimetoetuse maksmise eeldusena
3. Töötukassa suuremad tegevused reformi käivitamisel

Programmi sihtrühm

Registreeritud töötud

Töötajad

**VÄHENENUD
TÖÖVÕIMEGA
TÖÖEALISED INIMESED**

Õppijad

Registreeritud
tööotsijad

**Puue, püsiv
töövõimetus (%),
osaline töövõime või
töövõime puudumine**

Tööandjad

Tööharjutus

Vabatahtlik töö
ja talgutöö

Psühholoogiline,
võla- ja sõltuvus-
nõustamine

Individuaalsed
tugiteenused ja
lahendused

Palgatoetus

Tööks vajalik
abivahend

Ettevõtluse alustamise
toetus ja järelteenused

Töövestlusel
abistamine

Tööandjale töötaja
koolituse kulu hüvitamine

**TÖÖTURU-
TEENUSED
TÄNA ja 2016+**

Töökoha
kohandamine

Tööturukoolitus ja
tööpraktika

Tugiisikuga
töötamine

Karjääriinfo ja
karjäärinõustamine

Tööandjate nõustamine
ja koolitus

Kogemusnõustamine

Töövahendus ja
tööotsingunõustamine

Kaitstud töö (ajutine)

Tööalane
rehabilitatsioon

Mobiilne nõustamine
noortele (koolist tööle)

Töөлõidu toetus

Programmi ülesehitus

I Tööturuteenuste osutamine vähenenud töövõimega inimestele

1. Töötuse ennetamiseks koolist tööle liikumise toetamine
2. Töölaste teadmiste ja oskuste arendamine
3. Ettevõtluse toetamine
4. Töövõime ja töötamise toetamine
5. Töölesaamise takistuste kõrvaldamine
6. Töövalmiduse suurendamine
7. Rahalised toetused tööturuteenustes osalemiseks ja tööleasumiseks

II Tööandjate nõustamine ja toetamine

I Tööturuteenuste osutamine vähenenud töövõimega inimestele

1. Töötuse ennetamiseks koolist tööle liikumise toetamine

- mobiilne nõustamine vähenenud töövõimega õppijatele kutse- või kõrgkoolides, eesmärgiga toetada nende sujuvat liikumist koolist tööle

2. Tööalaste teadmiste ja oskuste arendamine

- Tööturukoolitus: spetsiaalselt tellitud või koolituskaardi alusel; kahe aasta jooksul kuni 2500 euri
- kvalifikatsiooni saamise toetamine
- tööpraktika - tööandjal on võimalik töötaja oma vajadustele vastavalt töökohal välja õpetada. Töötajal võimalik töökogemus ja ametialaseid teadmisi

Sihtrühm: vähenenud töövõimega töötud ja koondamisteatega tööotsijad

I Tööturuteenuste osutamine vähenenud töövõimega inimestele

3. Ettevõtluse toetamine

- ettevõtluse alustamise toetus (kuni 4474 euri)
- järelteenused (koolituskulu, individuaalse nõustamise ja mentorluse kulu hüvitamine ning nõustamine mentorklubis)

Sihtrühm: vähenenud töövõimega töötud ja TK ettevõtlustoetust saanud ettevõtjad

4. Töövõime ja töötamise toetamine

Sihtrühm: vähenenud töövõimega töötud ja töötajad (töölane rehabilitatsioon, abivahend, tugiisikuga töötamine)

- tööintervjuul abistamine - nt viipekeeletõlk
- individuaalne töölerakendamine – individuaalne tugi tööotsimisel (abi sobiva töö leidmisel), tööle rakendumisel ja töötamisel (juhendamine ja tugi töötamise ajal, tööandja ja töökaaslaste nõustamine)

Töölane rehabilitatsioon

- **Eesmärk** on tööeluks ettevalmistamine, tööle asumise või töötamise toetamine.
- **Sihtrühm**: vähenenud töövõimega (v.a töövõime puudumine) töötud, töötajad ja õppijad
- Töölase rehabilitatsiooni teenuse sisu:
 - **puude või tervisehäirega toimetulekuks vajalike oskuste ning töövõime arendamine** (liikumine, suhtlemine, igapäevaelu korraldamine ja toimingud, sümptomite kontroll, abivahendite kasutamine ...) ning **nõustamine** (motivatsiooni ja enesekindluse suurendamine, muutusega kohanemine ...)
 - **töölesaamist ja töötamist toetavad tegevused** (sobiva töö välja selgitamine, töökoha kohandamise või abivahendite vajaduse hindamine ja lahenduste pakkumine, töövõtete õpetamine , tööandja nõustamine ...)
- Töölase rehabilitatsiooni teenust osutab **rehabilitatsioonimeeskond**.
- **Tegevused** vastavalt spetsialistide pädevusele: füsioteraapia, tegevusteraapia, loovteraapia, logopeediline abi, eripedagoogiline abi, kogemusnõustamine, psühholoogiline nõustamine, sotsiaalnõustamine (sh kliendi lähivõrgustiku nõustamine).

Töölase rehabilitatsiooni osutamine

- Rehabilitatsiooni vajadust hindab ja teenusele suunamise otsustab kliendi juhtumikorraldaja kliendi nõustamise käigus.
- Klient valib temaga individuaalses tegevuskavas kokkulepitud vajadusele vastava rehabilitatsiooniteenuse või -programmi SKA tegevusloaga teenuseosutajate pakutavate teenuste või programmide seast (koolituskaardiga sarnane skeem).
- TK tasub kliendi eest rehabilitatsiooni kulu kuni 1800 (sisaldab käibemaksu) eurot ühe aasta jooksul. Põhjendatud vajadusel võib kulu tasuda suuremas ulatuses.
- Rehabilitatsiooniteenusel osalejale makstakse sõidu-ja majutustoetust.

Tugiisikuga töötamine

Puudest või pikaajalisest tervisehäirest tingitud tavapärasest suurem abi/juhendamisevajadus tööle asumisel või töötamisel

Tugiisikuga töötamise teenust osutatakse vastavalt isiku vajadusele kuni 1000 tundi esimese tööaasta jooksul. Põhjendatud vajaduse korral jätkatakse teenuse osutamist ka pärast esimest tööaastat, kuid mitte rohkem kui 25% ulatuses tööajast ühes kuus.

- ✓ Tugiisik võib olla tööandja poolt määratud isik nt kaastöötaja, füüsiline isik väljaspoolt töökohta või juriidiline isiku või füüsilisest isikust ettevõtja poolt tagatud tugiisik.

Töötamiseks vajalik abivahend

abivahend, milleta inimesel ei ole puudest või tervise seisundist tulenevalt võimalik tööülesandeid täita.

- abivahend tasuta kasutamiseks
- kuni kolmeks aastaks, võimalus pikendada

I Tööturuteenuste osutamine vähenenud töövõimega inimestele

5. Töölesaamise takistuste kõrvaldamine

Sihtrühm: vähenenud töövõimega töötud ja töötajad (kogemusnõustamine, individuaalsed lahendused)

- nõustamisteenused (sh psühholoogiline nõustamine, kogemusnõustamine)
- individuaalsed lahendused (ka tööandjale) –
 - tööturuteenustel osalemiseks, tööle asumiseks või töötamise jätkamiseks vajalike täiendavate kulude sh erivajadusest tingitud kulu ja hoolduskulu hüvitamist.
 - tööandjale võib hüvitada vähenenud töövõimega isikule tööalase koolitusega seotud lisakulud (eelkõige viipekeele tõlgi kulud)

I Tööturuteenuste osutamine vähenenud töövõimega inimestele

6. Töövalmiduse toetamine

- **Sihtrühm:** vähenenud töövõimega töötud
- tööharjutus (kuni 6 kuud)
- vabatahtlik töö
- talgutöö

Kaitstud töö

- **Eesmärk** on abistada inimest tööle saamiseks avatud tööturul (iseseisvalt või tugiisikuga) ning tema toetamine tööle asumisel ja töötamise algusajal.
- **Sihtrühm:** vähenenud töövõimega töötud (v.a töövõime puudumine), kes ei suuda koheselt tööle asuda avatud tööturul
- Kaitstud töö sisu:
 - **I etapp:** tööoskuste hindamine ning sobiva töö väljaselgitamine teenuseosutaja või tööandja juures selleks spetsiaalselt loodud tegevustubades. Töösuhet veel ei ole, inimesele makstakse stipendiumi.
 - **II etapp:** töötamine teenusepakkuja või tööandja juures selleks spetsiaalselt loodud tegevustubades või tavalisel töökohal. Kaitstud töö teenuse osutaja tugi töötamise juures on pidev. Inimesel on tööleping või töövõtuleping, makstakse töötasu.
 - **III etapp:** töötamine tavapärasel töökohal avatud tööturul. Teenuseosutaja tugi on olemas, kuid väheneb aja jooksul.

I Tööturuteenuste osutamine vähenenud töövõimega inimestele

7. Rahalised toetused tööturuteenustes osalemiseks ja tööleasumiseks

Sihtrühm: vähenenud töövõimega töötud

- stipendium (3.84 päev) – tööturukoolitusel, tööpraktikal, tööharjutusel, vabatahtlikul tööl ja kaitstud töö teenuse I etapis osalemisel.
- sõidu-ja majutustoetus (0,10 eur/km kuni 26 eur/päev) -

Töөлēsõidu toetus

- **Eesmärk** on hüvitada osaliselt töölesõiduga seotud lisakulud, mis on vähenenud töövõimega inimesel seetõttu, et ta ei saa puude või terviseseisundi tõttu kasutada tööl käimiseks ühistransporti või vajab ühistranspordi kasutamisel saatjat.
- Toetuse sisu:
 - vähenenud töövõimega töötaja sõidukulu hüvitamine
✓ 0,93 eur/km, 26 eur/päev, 300 eur/kuu) 12 kuu jooksul
 - saatja aja- ja sõidukulu hüvitamine
✓ 0,13 eur/km kuni 26 eur/päev) 6 kuu jooksul

Palgatoetus

Töövestlusel
abistamine

Töötajale tööks
vajaliku abivahendi
andmine

Tööpraktika

Töökoha
kohandamine

Tööandjale töötaja
koolituskulu hüvitamine

Tugiisikuga
töötamine

Tööandjale tööjõu
ettevalmistamine
(koolituse tellimine
vastavalt konkreetse
tööandja vajadusele)

Koondamistele
reageerimine

Töövahendus
(sh kandidaatide eelvalik,
proovitöö, messid)

Suuremate
tööandjatega
koostöölepped

Tööandjate
nõustamine ja
koolitus

**TÖÖTUKASSA
TEENUSED
TÖÖANDJALE**

II Tööandja nõustamine ja toetamine

- palgatoetus (12 kuud)
- tööruumide ja -vahendite kohandamine
- tööandjale koolituskulu hüvitamine
- nõustamine ja koolitus

Palgatoetus pikaajaliste töötute töölerakendamisel

Palgatoetust makstakse 50% töötaja palgast, kuid mitte rohkem kui kehtiva miinimumpalga ulatuses.

- **2016. aastast:** Tööandjale makstakse palgatoetust, kui ta võtab tööle vähenenud töövõimega töötu, kes on töötuna arvel olnud järjest vähemalt 6 kuud. Palgatoetust makstakse 12 kuu eest. Tähtajalise lepingu puhul makstakse palgatoetust poole aja vältel töösuhte kestusest, kuid mitte rohkem kui 12 kuud.

Tööruumide ja –vahendite kohandamine

Puue või pikaajaline tervisehäire takistab tööandja ruumides või ettenähtud töövahenditega töötamist → aitame tööandjal muuta töökeskkonna või töövahendid ligipääsetavaks ja kasutatavaks.

Hüvitame tööandjale tehtud kohanduse maksumusest

- töötü või koondamisteatega tööotsijast kliendi tööle võtmisel 50–100%;
- töötava kliendi puhul kuni 75%;
- FIE-st kliendile kuni 75% kohanduse maksumusest.

Töökohaks võib olla tööandja ehitis või ruum või isiku isiklik eluruum, kui see on kokku lepitud tema töötegemise kohaks.

Tööandjale töötaja koolituskulu hüvitamine

Terviseseisundi tõttu ei saa tervise tõttu oma ametikohal töötamist jätkata → tööandja on valmis ümber- või täiendusõppe läbimisel pakkuma teist tööd → hüvitame tööandjale töötaja koolituskulud tagantjärele 50% ulatuses.

- kuni 1250 eurot

Programmi maht

- Teenusteks **142,6 mln eurot** (eelarve jagunemine meetmete vahel on paindlik)
- Prognoosime ligi **40 000** unikaalset osalejat (teenustel osalemisi rohkem, kuna üks inimene võib osaleda mitmel teenusel või ühel teenusel mitu korda)
- Prognoosime, et kuus osaleb keskmisel aktiivsetes meetmetes **36%** sihtrühmast

■ AKTIIVSUSNÕUETE RAKENDAMINE

Õigus töövõimetoetusele

- **16-aastane kuni vanaduspensioniealine inimene**
- **tuvastatud osaline või puuduv töövõime.**
- **aktiivsuspõuete täitmine osalise töövõime puhul.** Puuduva töövõimega inimene ei pea aktiivsuspõudeid täitma.

AKTIIVSUSNÕUDED TÖÖVÕIMETOETUSE SAAMISEKS I

- **TÖÖTAMINE**
- **TÖÖ OTSIMINE - REGISTREERITUD TÖÖTU**
- **ÕPPIMINE** - omandab põhi-, kesk-, kutse- või kõrgharidust
- **kasvatab** vähemalt ühte alla kolmeaastast **last**;
- **hooldab** abivajavat raske või sügava puudega pereliiget või puudega isikut
- saab loomeliidu poolt määratud **loometoetust**;
- on paigutatud **nõusolekuta hoolekandeesutusse** ööpäevaringset erihooldusteenust saama;
- kohaldatakse **tahtest olenematut ravi või** kohaldatakse muud seaduses sätestatud asenduskaristust või mõjutusvahendit
- **viibib aja-, asendus- või reservteenistuses.**

AKTIIVSUSNÕUDED REGISTREERITUD TÖÖTULE II

- Tööotsimiskavas **kokkulepitud tegevustes osalemine**. Tegevused peavad olema **jõukohased** ja aitama tööle lähemale.
- Töötukassas **kokkulepitud ajal nõustamisel osalemine**. Nõustamine võib toimuda ka telefoni teel või ITP vahendusel, kui vastuvõtule tulemine on raskendatud terviseseisundist või puudest tingitud liikumistakistuse või muu erivajaduse tõttu. Samuti on teenusel osalemisel võimalik muul moel ühendust hoida.
- **Sobiva töö vastuvõtmine** (arvestades mh tervisest tulenevaid piiranguid).

Aktiivsuspõhised sanktsioonid

- Töövõimetoetuse maksmine **peatatakse 10 päevaks**, kui toetusesaaja **esmakordselt mõjuva põhjuseta**:
 - ei tule määratud ajal töötukassasse nõustamisele;
 - ei täida ITKs kokkulepitud tegevusi;
 - keeldub sobivast tööst.
- Töövõimetoetuse maksmine **peatatakse 30 päevaks**, kui toetusesaaja rikub **teistkordselt mõjuva põhjuseta** aktiivsuspõhiseid. Uuesti töötuna arvele tulekul tekib õigus toetusele, kui peatamise periood on lõppenud.
- Töötuna arvelolek ja töövõimetoetuse maksmine **lõpetatakse**, kui toetusesaaja rikub **kolmandat korda mõjuva põhjuseta** aktiivsuspõhiseid. Toetuse maksmist ei lõpetata, kui täidab mõnda muud aktiivsuspõhiseid või liigub 14 päeva jooksul aktiivsesse tegevusse (tööle, õppima vms).